HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אשם מלוי ישרף. אם שחטו וקודם זריקת דמו נודע לו שלא חטא והשתא הוי [ב] מוכן שנשחטו בעזרה אבל אם לא נודע לו יאכל כשאר קדשים שנשחטו בחוץ ופרכינן ואיקדי [ג] לכפר על הספק ולהגיז מן הקיבורים עד שיוודע לו אם ולאי חטא ויביא חטאת כלשמיהן כבי' בתמיה (כו:): **חטאת העוף כו'.** כגון אשם שהפילה [ד] ספק ולד ספק לאו כיון דחטאת [ה]ולדות מן הטוף היא כלכתיב [ואיקדי יב] וכן יונה לו תור לחטאת מביאתו על הספק להוציא ואיכא [ו] נקטרת לן מיכפא דן מי זריק דס על הספק ואינה נאכלת דשמא לו ולד היה ומוכן היא זו ונבלה היא ואין [ז] מוכן נאכלין במליקה ומתרץ להו כשאר קדשים פסולין ובמסכת נזיר (דף כט.) ילפינן שפיר לחטאת העוף [ח] בשאר על הספק: **יוליכנה לאשפה.** אמת המים עוברת בעזרה ויוצאה לנחל קדרון. ואידי [ט] דעור כך הוא מתמקמק ואינו עומד בקילוח המים: **כל הנשרפין לא יקברו.** [י] למעט אתי מיניס ומשכח להו ומכיל להו: **ונקברין לא ישרפו.** גמ' מפרש טעמא: **גמ' מנא הני מילי.** מלא הרמקח [כ] גודל מאצבע מה שהוא יכול להרמיק: **למר כשר.** למאן דאמר לקדשים הוא: **ילוף.** גבי למר נקט גבל וגבי שער נקט שק כי חורחא למילתא: שער מיד טהור ישרף לשרפה כמיבא ביה [ל] לכתיב ומן על מאן וגו' [מ]. שער מיד טמא לא כתיב ביה שרפה: **לאן נפק.** הא דקתני ילף היינו שלרג שער מיד ופטר חמור נפק לאי למרת יקבר אתי מיניס ומתכני בה הואיל ואינו כלה עד לאחר זמן ומתני' [נ] בשער עצמו שלא נלרג ולאי ולידי בטהור לו טמא: **ור' אלעזר אומר כו'.** ולידי ולידי נפק. ופטר חמור לקמן מצני לה ומוקים לה לר' יהודה [ס]: **ליבטל ברובו.** דהא קתני שער שער מיד [ס] ופטר חמור נפק ממעמא מעט ממנו בבגד גדול של היתר. [פ] ולאי קשיא הא למרי ממר' ממר' נלה (דף סח.): בגד שאבד בו כלאים ס"ו לא יתכנו לעובד כוכבי ולתמי אתי למיכרו ולבטל להוא חוט ברובא כי היכי דלמרי הכא הא לאו פירכא היא דבכלאים לא אתי לבטל ברובא דעיקר איסור [צ] על ידי תערובת וכלאים מתרגמינן [ק] עירובין ולא שייך בהו ביטול: **כלאים.** שעשה מן המיסור לורת לפור בשק לחמיר במיפה ולכולי שק ולא מיבטל: **מה מני.** להשתא ס"ל דהכי מתרץ הא מני לחזיל לאומרא ר' יהודה היא: **אמר ליה קשיא לן לשלופינהו.** לתפשר בתקנת מי אמר רבי יהודה תקנתא מי אמר ליה הכי קאמינא ליה [ר] לשלופינהו מוטב ודקא קשיא אישתיק ולא אמר ליה ולא מידי אמר ליה מידי אמר ר' יהודה דאמר רבי יוסי ברבי חנינא כאן בשק כאן בשער איתמר נמי [ש] אמר רבי יוסי ברבי חנינא כאן בשק כאן בשער אלעזר אמר כאן בנזיר טהור כאן בנזיר טמא א"ל [א] [ת] ליבטל שק ברובא אמר רב פפא בציפורתא ציפורתא לישלופינהו א"ר ירמיה הא מני ר' יהודה היא דאמר אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברים רשאי אמר ליה קא קשיא לן לשלופינהו ואת מוקמת לה כר' יהודה הכי קאמינא אם אפשר לשלופינהו מוטב [ב] ואם לאו אוקמה כר' יהודה דאמר אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברין רשאי [פ]: ואלו הן הנשרפין: [ק] אמר מר חמץ בפסח שרף סתם לן תנא כר' יהודה [ר] דאמר אין ביעור חמץ אלא שרפה: תרומה טמאה [ש] והערלה כו': הא ביצד אוכלין בשרפה משקין בקבורה [ת]: **חטאת העוף כו'.** תניא א"ר יהודה [ט] חטאת העוף הבאה על הספק יטילנה לאמה [י] ומנתחה אבר אבר [כ] וזורקן לאמה ומתגלגלת והולכת לנחל קדרון: כל הנקברין לא ישרפו כו' [ל]: מ"ט [מ] משום [נ] דנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור [ס] והתניא [פ] דם הנדה [צ] ובשר המת שנפרכו טהורין מאי לאו טהורין ומותרין לא טהורין ואסורין מתיב רב פנחס [ק] עולת העוף שנתמצה דמה מוראתה ונוצה שלה יצאו מידי מעילה מאי לאו יצאו מידי מעילה ומותרין לא יצאו מידי מעילה ומותרין [ר] ונשרפין דהקדש אפרן מותר והא תניא [ש] כל הנשרפין [ת] אפרם מותר [א] חוץ מאפר אשירה ואפר דהקדש לעולם אסור ומיערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים הקדש אין לו בטילה עולמית קתני מיהא אפר הקדש לעולם אסור אמר רמי בר חמא [ט] כגון דנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה [ר] כיון [י] דלא ידיע מאן [ה] דלא הוי אינש דלמעול דליפוק אפרן לחולין רב שמעיה אמר כי תניא הא מתניתא [ו] בתרומת הדשן תניא דלעולם אסור [ז] דתניא ושמו בנחת [ל]ושמו כולו ושמו שלא יפזר [מ]:

הדרן עלך יש בקדשי מזבח וסליקא לה מסכת תמורה

אשם אפשר [ס]**שישנהו מוטב.** [ת](כלל) לא קאי כלל לקושיא לדיבטלינהו ברובא אלא לקושיא קמייתא דסתם קתני ילוף ואמתני' יקבר והכשון [ג]לאו דוקא: [ד]**ונשרפין** [ה]**מותרין.** [ו](הקדש קשיא) ואיתא לי גרסי' נשרפין אפרן מותר וכן גרסי' במקלט ספרים [ז] מיהו י"ל דאיידי דלעילומתא נקטוה אפר הקדש הכא [ח] דתמני' דנסתיין תון לזמן לאפרן מותר ומשום דנסמוך מותיב מינייהו דקתמר ונשרפין דהקדש [ט] לאפרן מותר ותמתי נקיב ליה הכא:

הדרן עלך יש בקדשי מזבח וסליקא לה מסכת תמורה

מוסף רש"י

חטאת העוף הבאה על הספק. כגון הפילה ספק ולד ספק אינו ולד, אינה מוכנת בקדשים שמא ולד הוא עד שתביא ספקתה, העולה בשם על מנת, אם ילדתי הרי היא למוקדי הגבה ואם לאו הרי היא נדבה, ומטעם הטוף מביאתו על הספק ואין כאן משום מוכן מוליך בעזרה, דמקבלי נפיק במקטע מיד בפרק מי שחלב (כט.), ותקורבה מליבוה שמא מוכן היא ומליקתה שהיא עגלה, ופליגי בה ר' יהודה וחכמים (פסחים כח.). **ואפר** דהקדש לעולם אסור. לפי שנקט גבי הקדש לעולם וגבי לחיירה נקט נמי לעולם, משום דלחיירה יש לה היתר אם שורפים אם נתערבו בחולין אם לאו, ולפיכך אפר הקדש שנתערב בחולין אין בו ביטול ומכיר בשילהי תמורה (שם כז:).

הדרן עלך מסכת תמורה

שינויי נוסחאות

[א] מיניה שער הנזיר יקבר ממתק (ש"ו) [ב] כתוב בכנגד. ס"א מתוך שנגד ילדן שבגד. ע' תוס' כתובות (דף לב ע"ב ד"ה פסקן) (ש"ו) [ג] נמי. ר' יוסי בר' חנינא אמר כאן. ס"א בפ"ק דמ"ק (ש"ו) [ד] ר' יוסי בר חנינא אמר כאן בנזיר טהור כאן בנזיר טמא שער מיד ופטר חמור נפק ממעמא מעט ממנו בבגד גדול של כל"ל [ח"י] [ה] כשאר. ל"ג [ו] ומנתחה אבר אבר. ל"ג [ז] ומנתחה לחמה כדי שיהא דמה מהלך בכל אבריה ומתקבץ ומתכנס ומתקרר ואחר כך נזרקין לכותל המזבח ומתגלגלת ויורדת לנחל קדרון ומשם מוליכין אותה לאשפה ומיערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים הקדש אין לו בטילה עולמית קתני מיהא אפר הקדש לעולם אסור אמר רמי בר חמא כגון דנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה ואין יודעין אם נפרכו דעתן (ש"ו) [ט] ומנתחין. ל"ג [י] כיון. ל"ג [כ] דלא ידיע מאן. ל"ג [ל] ושמו בנחת ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [מ] ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [נ] משום. ל"ג [ס] דנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור. ל"ג [פ] ודם הנדה ובשר המת שנפרכו טהורין מאי לאו טהורין ומותרין לא טהורין ואסורין. ל"ג [צ] עולת העוף שנתמצה דמה מוראתה ונוצה שלה יצאו מידי מעילה מאי לאו יצאו מידי מעילה ומותרין לא יצאו מידי מעילה ומותרין. ל"ג [ק] ונשרפין דהקדש אפרן מותר והא תניא כל הנשרפין אפרם מותר חוץ מאפר אשירה ואפר דהקדש לעולם אסור. ל"ג [ר] ומיערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים הקדש אין לו בטילה עולמית קתני מיהא אפר הקדש לעולם אסור אמר רמי בר חמא כגון דנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה ואין יודעין אם נפרכו דעתן. ל"ג [ש] ואפרן מותר ותמתי:

רש"י ד"ה כל הנשרפין וכו' **דלמא אתי איניש.** קשה לי למאי ניחא דנעשה לזה כיון דמזומנו בשבילה פסיעות לנ יקבר לנטל מלומו:

(א) גמ' ליבטל שק ליב': **(ב)** שם ומס נמי. לשון דמוק ומפקר למגרם ותמניא לך וכיוצ כתוב בר"ח וי"ל: **(ג)** שם ונשרפין להקדש כו'. פי' וכיון לתיקא נשרפין לתפסן לשם לא אתי למיכרי ויבא לשלוח הנקברין ויתמו דשלי לשרוף מסוס כן סוכך לפקס קוסות אגמ' דלא"כ היכן קתני נשרפין דהקדש מותר ותפסי נומר ג"כ משום דקתני כל הנקברין לא ישרפו משמע כל הני דתמיב מתמני' לף סדקים שפסולו כו' ומס אינם לא אתי למיכרי": **(ד)** שם חטאת העוף כו'. כיון דלא ידיע מאן. **(ה)** שם דלא הוי דמי. לף שייך דכלאים לא אתי לבטל ברובא דעיקר מיסור כלאים לף מקרא תורה אלף מעילה כמקרא ד"א. **(ו)** שם ואיכא מלמדי". **(ז)** שם ואין מוכן. לף שייך דכלאים לא אתי לבטל ברובא דעיקר מיסור כלאים לף מקרא תורה אלף מעילה כמקרא ד"א. **(ח)** שם דתמני' דנסתיין תון לזמן לאפרן מותר. ל"ג [ט] ומשום דנסמוך מותיב מינייהו דקתמר ונשרפין דהקדש לאפרן מותר ותמתי נקיב ליה הכא: **(י)** שם כיון דלא ידיע מאן. ל"ג [כ] דלא ידיע מאן. ל"ג [ל] ושמו בנחת ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [מ] ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [נ] משום. ל"ג [ס] דנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור. ל"ג [פ] ודם הנדה ובשר המת שנפרכו טהורין מאי לאו טהורין ומותרין לא טהורין ואסורין מתיב רב פנחס [ק] עולת העוף שנתמצה דמה מוראתה ונוצה שלה יצאו מידי מעילה מאי לאו יצאו מידי מעילה ומותרין לא יצאו מידי מעילה ומותרין [ר] ונשרפין דהקדש אפרן מותר והא תניא [ש] כל הנשרפין [ת] אפרם מותר [א] חוץ מאפר אשירה ואפר דהקדש לעולם אסור ומיערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים הקדש אין לו בטילה עולמית קתני מיהא אפר הקדש לעולם אסור אמר רמי בר חמא כגון דנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה ואין יודעין אם נפרכו דעתן (ש"ו) [ט] ומנתחין. ל"ג [י] כיון. ל"ג [כ] דלא ידיע מאן. ל"ג [ל] ושמו בנחת ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [מ] ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [נ] משום. ל"ג [ס] דנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור. ל"ג [פ] ודם הנדה ובשר המת שנפרכו טהורין מאי לאו טהורין ומותרין לא טהורין ואסורין מתיב רב פנחס [ק] עולת העוף שנתמצה דמה מוראתה ונוצה שלה יצאו מידי מעילה מאי לאו יצאו מידי מעילה ומותרין לא יצאו מידי מעילה ומותרין [ר] ונשרפין דהקדש אפרן מותר והא תניא [ש] כל הנשרפין [ת] אפרם מותר [א] חוץ מאפר אשירה ואפר דהקדש לעולם אסור ומיערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים הקדש אין לו בטילה עולמית קתני מיהא אפר הקדש לעולם אסור אמר רמי בר חמא כגון דנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה ואין יודעין אם נפרכו דעתן. ל"ג [ש] ואפרן מותר ותמתי:

אשם תלוי ישרף. כדין שאר קדשים דהא נאכל הוא לכהנים כאשם ודאי: **ר' יהודה אומר יקבר.** משום דתני לה בברייתא בגמ' בהדי חולין שנשחטו בעזרה וכבר אמרי במתני' לעיל דחולין שנשחטו בעזרה קודם שומן אינו אלא כשר כשאר שומן שנאכל בכל מקום ע"פ ובכי'תומת כג: פירש הטעם דהוי מצה פסול, ו) ובפסח קו. פרש"י דמלא מיט כפול הוי מלא הרמקח גודל מאצבע אחת מלא מיט פשוט הוי הרמקח אחת מאצבע ע"פ ועיין בבכי'תומת בשאת וע' בתו' ממחוק לה ע"פ ד"ה על מלא גדלה ותבלה פירושים אחרים (יעב"ץ), ז) [ממדבר ח], ח) ע' רש"י נקי"ד ד"ה אתמר ליה, ט) שם ומסקנא דהכי ליכא למימר דמשום דלא אתי למיכרי ויבא לשלוח הנקברין ויתמו דשלי לשרוף מסוס כן סוכך לפקס קוסות אגמ' דלא"כ היכן קתני נשרפין דהקדש לאפרן מותר ותפסי נומר ג"כ משום דקתני כל הנקברין לא ישרפו משמע כל הני דתמיב מתמני' לף סדקים שפסולו כו' ומס אינם לא אתי למיכרי": **(ד)** שם חטאת העוף כו'. כיון דלא ידיע מאן. **(ה)** שם דלא הוי דמי. לף שייך דכלאים לא אתי לבטל ברובא דעיקר מיסור כלאים לף מקרא תורה אלף מעילה כמקרא ד"א. **(ו)** שם ואיכא מלמדי". **(ז)** שם ואין מוכן. לף שייך דכלאים לא אתי לבטל ברובא דעיקר מיסור כלאים לף מקרא תורה אלף מעילה כמקרא ד"א. **(ח)** שם דתמני' דנסתיין תון לזמן לאפרן מותר ותמתי נקיב ליה הכא: **(י)** שם כיון דלא ידיע מאן. ל"ג [כ] דלא ידיע מאן. ל"ג [ל] ושמו בנחת ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [מ] ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [נ] משום. ל"ג [ס] דנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור. ל"ג [פ] ודם הנדה ובשר המת שנפרכו טהורין מאי לאו טהורין ומותרין לא טהורין ואסורין מתיב רב פנחס [ק] עולת העוף שנתמצה דמה מוראתה ונוצה שלה יצאו מידי מעילה מאי לאו יצאו מידי מעילה ומותרין לא יצאו מידי מעילה ומותרין [ר] ונשרפין דהקדש אפרן מותר והא תניא [ש] כל הנשרפין [ת] אפרם מותר [א] חוץ מאפר אשירה ואפר דהקדש לעולם אסור ומיערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים הקדש אין לו בטילה עולמית קתני מיהא אפר הקדש לעולם אסור אמר רמי בר חמא כגון דנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה ואין יודעין אם נפרכו דעתן. ל"ג [ש] ואפרן מותר ותמתי:

ג) [פסחים כח.], ד) [עיין מיר דף כט ע"ש. ש"מ]:, ה) ערלה פ"ג מ"ג, ד) [נמיר מה: כתבו ד"ה הנשרפין], ו) תוספתא ממעילה פ"ש ה"א, ח) פסחים כז:, ט) ע' תוס' מגמות דף נב ע"ש ד"ה ואין מועלין. ש"מ]:, י) שם כו. כז:, כ) עיין רש"ס שכתב דרש"י לא דק דהא רבנן ס"ל כריש"ל דמתני' ממעלין שנתמנו בעזרה בני קהורה ע"ש ועיין בבכי'תומת שכתב וע' בתו' ממחוק לה ע"ש ד"ה על מלא גדלה ותבלה פירושים אחרים (יעב"ץ), ל) [ממדבר ח], מ) ע' רש"י נקי"ד ד"ה ואיכא. (ר"ש רבינו גרשום), נ) [ויקרא יט].

(א) גמ' ליבטל שק ליב': **(ב)** שם ומס נמי. לשון דמוק ומפקר למגרם ותמניא לך וכיוצ כתוב בר"ח וי"ל: **(ג)** שם ונשרפין להקדש כו'. פי' וכיון לתיקא נשרפין לתפסן לשם לא אתי למיכרי ויבא לשלוח הנקברין ויתמו דשלי לשרוף מסוס כן סוכך לפקס קוסות אגמ' דלא"כ היכן קתני נשרפין דהקדש לאפרן מותר ותפסי נומר ג"כ משום דקתני כל הנקברין לא ישרפו משמע כל הני דתמיב מתמני' לף סדקים שפסולו כו' ומס אינם לא אתי למיכרי": **(ד)** שם חטאת העוף כו'. כיון דלא ידיע מאן. **(ה)** שם דלא הוי דמי. לף שייך דכלאים לא אתי לבטל ברובא דעיקר מיסור כלאים לף מקרא תורה אלף מעילה כמקרא ד"א. **(ו)** שם ואיכא מלמדי". **(ז)** שם ואין מוכן. לף שייך דכלאים לא אתי לבטל ברובא דעיקר מיסור כלאים לף מקרא תורה אלף מעילה כמקרא ד"א. **(ח)** שם דתמני' דנסתיין תון לזמן לאפרן מותר ותמתי נקיב ליה הכא: **(י)** שם כיון דלא ידיע מאן. ל"ג [כ] דלא ידיע מאן. ל"ג [ל] ושמו בנחת ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [מ] ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [נ] משום. ל"ג [ס] דנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור. ל"ג [פ] ודם הנדה ובשר המת שנפרכו טהורין מאי לאו טהורין ומותרין לא טהורין ואסורין מתיב רב פנחס [ק] עולת העוף שנתמצה דמה מוראתה ונוצה שלה יצאו מידי מעילה מאי לאו יצאו מידי מעילה ומותרין לא יצאו מידי מעילה ומותרין [ר] ונשרפין דהקדש אפרן מותר והא תניא [ש] כל הנשרפין [ת] אפרם מותר [א] חוץ מאפר אשירה ואפר דהקדש לעולם אסור ומיערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים הקדש אין לו בטילה עולמית קתני מיהא אפר הקדש לעולם אסור אמר רמי בר חמא כגון דנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה ואין יודעין אם נפרכו דעתן (ש"ו) [ט] ומנתחין. ל"ג [י] כיון. ל"ג [כ] דלא ידיע מאן. ל"ג [ל] ושמו בנחת ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [מ] ושמו כולו ושמו שלא יפזר. ל"ג [נ] משום. ל"ג [ס] דנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור. ל"ג [פ] ודם הנדה ובשר המת שנפרכו טהורין מאי לאו טהורין ומותרין לא טהורין ואסורין מתיב רב פנחס [ק] עולת העוף שנתמצה דמה מוראתה ונוצה שלה יצאו מידי מעילה מאי לאו יצאו מידי מעילה ומותרין לא יצאו מידי מעילה ומותרין [ר] ונשרפין דהקדש אפרן מותר והא תניא [ש] כל הנשרפין [ת] אפרם מותר [א] חוץ מאפר אשירה ואפר דהקדש לעולם אסור ומיערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים הקדש אין לו בטילה עולמית קתני מיהא אפר הקדש לעולם אסור אמר רמי בר חמא כגון דנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה ואין יודעין אם נפרכו דעתן. ל"ג [ש] ואפרן מותר ותמתי:

ג) ל"ל דפסק קודש הוא פסק מוקן דפסק מלא מלל פסק שומן הוא ואין בו וכו'.